Bijlage 1

Bestuurlijke verhoudingen binnen het VTH-stelsel
Op basis van de wet ben ik verantwoordelijk voor het VTH-stelsel als geheel. Dit houdt in dat de actoren binnen het stelsel in staat moeten zijn hun wettelijke taken naar behoren uit te kunnen voeren[1], maar ook dat ik:

- Het bevoegd gezag kan ondersteunen bij het versterken van de uitvoering van de VTH-taken.
- Een adviserende rol heb bij de verlening van omgevingsvergunningen aan grote bedrijven; Wabo-advies door de ILT.
- Toezicht houd op de uitvoering van de VTH-taken op het terrein van milieu die aan de provincies zijn opgedragen in medebewind; interbestuurlijk toezicht door de ILT.

Binnen VTH-stelsel zijn gemeenten en provincies wettelijk gezien het bevoegd gezag (vergunningverlener, toezichthouder en handhaver) voor het merendeel van de inrichtingen bedoeld in de Wet milieubeheer (hierna bedrijven). Bedrijven zijn primair verantwoordelijk voor de veiligheid en voor naleving van de relevante wet- en regelgeving.

Het VTH-stelsel is zo ingericht dat de uitvoering van de milieutaken wordt gedaan door omgevingsdiensten. Deze landsdekkende diensten[2] verlenen vergunningen, houden toezicht en handhaven in opdracht van het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is naast opdrachtgever ook eigenaar van een omgevingsdienst.

Voor Tata Steel en andere bedrijven gelegen op het terrein van Tata Steel, zoals Harsco, is de provincie Noord-Holland het bevoegd gezag en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied[3] (hierna ODNZKG) de uitvoerende dienst.

De ODNZKG voert in mandaat VTH-taken uit voor de bevoegde gezagen en houdt o.a. toezicht op Tata Steel en Harsco en treedt namens de provincie Noord-Holland handhavend op. De uitvoering van de VTH-taken door het bevoegd gezag wordt gecontroleerd door de Raden en Staten.

Ondersteuning bevoegd gezag
Naast het tweejaarlijks onderzoek naar de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken, ondersteun ik het bevoegd gezag en de omgevingsdiensten om de kwaliteit van de uitvoering van VTH-taken te verbeteren met regio-overstijgende projecten. Dat richt zich vooral op gebieden waar ik mogelijkheden zie om de veiligheid bij bedrijven te verbeteren. Dit kan door bijvoorbeeld door extra veiligheidsverbeteringen bij bedrijven te stimuleren of kennis bij omgevingsdiensten te versterken.
Voorbeelden zijn het borgen van een landelijke kennisinfrastructuur voor omgevingsdiensten en de inzet op projecten zoals net niet Brzo-bedrijven en achterblijvende bedrijven. Het laatste project neemt bijvoorbeeld ook mee welke instrumenten het meest effectief kan worden ingezet bij deze bedrijven. Hierover informeerde ik u in mijn brief van 29 mei 2019[4].

---

[1] Het tweejaarlijks onderzoek naar de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken kan aanbevelingen opleveren voor o.a. het Rijk

[2] 29 in totaal en opgericht als openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen

[3] één van de 29 omgevingsdiensten en één van de zes Brzo-omgevingsdiensten(de vergunningverlening, toezicht en handhaving op Brzo-bedrijven is neergelegd bij zes van de 29 omgevingsdiensten)

[4] Kamerstukken II, 2018-2019, 28089, nr. 135

Wabo-advies
De ILT vervult binnen het VTH-stelsel een adviserende rol aan de provincies bij de verlening van omgevingsvergunningen aan grote bedrijven (waaronder Brzo-bedrijven zoals Tata Steel)[5]. Deze rol houdt in dat de provincie verplicht is de ILT om advies te vragen alvorens een vergunning te verlenen, waarop de ILT de mogelijkheid heeft te adviseren op de ontwerpvergunning.
Dit is geregeld voor een beperkt aantal vergunningen van bedrijven die zijn aangewezen in bijlage 3 bij het Besluit omgevingsrecht (Bor).

Tata Steel valt onder de aangewezen categorie omdat het bedrijf onder Brzo valt. Harsco behoort gezien de aard van het bedrijf niet tot een van de aangewezen categorieën bedrijven. Hierdoor was de provincie Noord-Holland niet verplicht de ILT om advies te vragen bij de vergunningverlening aan Harsco.

In de meeste gevallen wordt het advies van de ILT opgevolgd en verwerkt in de uiteindelijke omgevingsvergunning. In het geval dat het advies niet wordt opgevolgd kan de ILT bezwaar en beroep aantekenen tegen het besluit tot vergunningverlening. In het geval van Tata Steel heeft de ILT nu tweemaal beroep ingediend bij de bestuursrechter om de provincie te bewegen de milieuvergunning van Tata Steel aan te passen op het gebied van stikstofoxiden. Alle zienswijzen van de ILT zijn beschikbaar op de ILT website[6].

Interbestuurlijk toezicht
De ILT is aangewezen om interbestuurlijk toezicht uit te voeren op de uitvoering van de taken die aan de provincies zijn opgedragen in medebewind op het terrein van milieu. Het toezicht is terughoudend en selectief vormgegeven, conform de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt). Pas wanneer er signalen zijn dat het bevoegde gezag haar taken niet naar behoren uitvoert pakt de ILT de rol van interbestuurlijk toezichthouder op. Het interbestuurlijk toezicht is alleen gericht op de uitvoering van wettelijke medebewindstaken[7]. Ingrijpen gebeurt alleen als wettelijk vastgelegde medebewindstaken niet (juist) worden uitgevoerd. Of als besluiten in strijd zijn met het algemeen belang of het recht.
Uitgangspunten van de Wrgt zijn een gerechtvaardigd vertrouwen, en een horizontale verantwoording van B&W aan de gemeenteraad en van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten die op orde is. Bij haar toezicht op de provincies gaat de ILT hiervan uit. De controle op bevoegd gezag vindt in principe plaats via horizontale democratische verantwoording (de Gedeputeerden leggen verantwoording af aan Provinciale Staten).
De ILT heeft als toezichthouder IBT een onderzoekende rol. Om tot een oordeel te kunnen komen over de taakuitvoering door de provincie doorloopt de ILT een 'interventieladder'. Deze bestaat uit zes stappen: (1) signaleren, (2) informatie opvragen en valideren, (3) actief toezicht (afspraken over acties, termijnen en vervolg), (4) vooraankondiging juridische interventies, (5) voorbereiding besluit tot indeplaatsstelling met laatste termijn om zelf te voorzien en (6) in het uiterste geval kan ik ook maatregelen treffen die de Provinciewet biedt. Daarbij zijn er twee opties. Ten eerste kan ik, als een provincie de uitvoering van een taak verwaarloost, in de plaats treden. Met andere woorden, zelf deze taak op me nemen. Ten tweede, als een besluit van de provincie in strijd is met het recht of het algemeen belang, kan ik een dergelijk besluit voordragen voor schorsing of vernietiging.

[5] artikel 26 lid 3 Wabo en artikel 6.3, 2e lid Bor

[6] De door de ILT uitgebrachte zienswijzen, beroepen en adviezen zijn terug te vinden op https://www.ilent.nl/onderwerpen/wabo-vergunningen-grotebedrijven/zienswijze-wabo-ilt

[7] Medebewindstaken zijn taken die bij wet of decreet bij decentrale overheden zijn belegd